

คสม

ทุกกลุ่มสาระ • ทุกวิชา • ทุกชั้นปี

โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คำอธิบายรายวิชา

ภูมิศาสตร์

รายวิชาพื้นฐาน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เวลา 40 ชั่วโมง/ปี

ศึกษา ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลตามกระบวนการทางภูมิศาสตร์และนำภูมิสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของพื้นที่ซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพซึ่งทำให้เกิดปัญหาหรือภัยพิบัติทางธรรมชาติ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพกับกิจกรรมของมนุษย์ในการสร้างสรรค์วิถีการดำเนินชีวิตของท้องถิ่นทั้งในประเทศไทยและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ สถานการณ์ สาเหตุ และผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ระบุมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหากฎหมายและนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บทบาทขององค์กรที่เกี่ยวข้อง การประสานความร่วมมือทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ วิเคราะห์แนวทางและมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

โดยใช้ทักษะทางภูมิศาสตร์ด้านการสังเกต การแปลข้อมูลทางภูมิศาสตร์ การใช้เทคนิคและเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ การคิดเชิงพื้นที่ การคิดแบบองค์รวม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้สถิติพื้นฐาน ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการสืบค้น วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลตามกระบวนการทางภูมิศาสตร์ กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ รวมถึงทักษะด้านการสื่อสารและการรู้เท่าทันสื่อ

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถทางภูมิศาสตร์ กระบวนการทางภูมิศาสตร์ ทักษะภูมิศาสตร์ และมีทักษะในศตวรรษที่ 21 มีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีส่วนร่วมในการจัดการ พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน	ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
มฐ. ส 5.1	ม.4-6/1, ม.4-6/2, ม.4-6/3	
มฐ. ส 5.2	ม.4-6/2, ม.4-6/3	ม.4-6/1, ม.4-6/4
	5 ตัวชี้วัด	2 ตัวชี้วัด

รวม 7 ตัวชี้วัด

โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม.4-6

 เวลา 40 ชั่วโมง

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วย การเรียนรู้ที่ 1 เครื่องมือทาง ภูมิศาสตร์	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส 5.1 ม.4-6/3 ใช้แผนที่และเครื่องมือ ทางภูมิศาสตร์ในการ ค้นหา วิเคราะห์ และสรุปข้อมูล ตามกระบวนการทาง ภูมิศาสตร์ และนำ ภูมิสารสนเทศมาใช้ ประโยชน์ใน ชีวิตประจำวัน ตัวชี้วัดปลายทาง -	1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถ ในการสื่อสาร 2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถ ในการคิด 3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถ ในการใช้ ทักษะชีวิต 4) สมรรถนะที่ 5 ความสามารถ ในการใช้ เทคโนโลยี	การใช้แผนที่และ เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ตามกระบวนการทาง ภูมิศาสตร์จะช่วยให้ สามารถนำ ภูมิสารสนเทศมาใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	4

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของโลก	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส 5.1 ม.4-6/1 วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพในประเทศไทยและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ตัวชี้วัดปลายทาง -	1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร 2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด 3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพในประเทศไทยและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกซึ่งส่งผลต่อภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และทรัพยากรธรรมชาติ	11
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพกับประชากรและการตั้งถิ่นฐาน	ตัวชี้วัดระหว่างทาง - ตัวชี้วัดปลายทาง ส 5.2 ม.4-6/1 วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพกับกิจกรรมของมนุษย์ในการสร้างสรรค์ วิถีการดำเนินชีวิตของท้องถิ่นทั้งในประเทศ ไทยและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก และเห็น ความสำคัญของ สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อ การดำรงชีวิต ของ มนุษย์	1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร 2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด 3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ ทักษะชีวิต	วิถีการดำเนินชีวิต ของท้องถิ่นทั้งใน ประเทศไทยและภูมิภาค ต่าง ๆ ของโลก เกิดจาก ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ กับกิจกรรมของมนุษย์ นอกจากนี้ กระแสโลกา ภิวัตน์ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม ทางกายภาพและวิถีการ ดำเนินชีวิต	6

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วย การเรียนรู้ที่ 4 สิ่งแวดล้อมทาง กายภาพกับ กิจกรรมทาง เศรษฐกิจ	ตัวชี้วัดระหว่างทาง - ตัวชี้วัดปลายทาง ส 5.2 ม.4-6/1 วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งแวดล้อมทาง กายภาพกับกิจกรรม ของมนุษย์ในการ สร้างสรรค์ วิถีการดำเนินชีวิตของ ท้องถิ่นทั้งในประเทศ ไทยและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก และเห็น ความสำคัญของ สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อ การดำรงชีวิต ของ มนุษย์	1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถ ในการสื่อสาร 2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถ ในการคิด 3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถ ในการใช้ ทักษะชีวิต	กิจกรรมทาง เศรษฐกิจมีความสัมพันธ์ กับสิ่งแวดล้อมทาง กายภาพในแต่ละพื้นที่ แบ่งออก เป็น 3 กลุ่ม คือ เกษตรกรรม อุตสาหกรรมการผลิต การท่องเที่ยวและบริการ ในปัจจุบันกระแสโลกา ภิวัตน์ ได้มีอิทธิพลต่อ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเรียนรู้เรื่องกิจกรรม ทางเศรษฐกิจ ทำให้ สามารถวิเคราะห์การ กระจายของกิจกรรมทาง เศรษฐกิจ และผลกระทบ ในพื้นที่ต่าง ๆ	5
หน่วย การเรียนรู้ที่ 5 ภัยพิบัติทาง ธรรมชาติ	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส 5.1 ม.4-6/2 วิเคราะห์ลักษณะทาง กายภาพซึ่งทำให้เกิด ปัญหาและภัยพิบัติทาง ธรรมชาติในประเทศ ไทยและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ส 5.2 ม.4-6/2 วิเคราะห์สถานการณ์ สาเหตุ และผลกระทบ ของการเปลี่ยนแปลง	1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถ ในการสื่อสาร 2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถ ในการคิด 3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถ ในการใช้ ทักษะชีวิต	ภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นปรากฏการณ์ที่เกิด ขึ้นตามธรรมชาติ บางครั้ง เกิดขึ้นซ้ำทำให้ สามารถเตรียมการรับมือ ได้ แต่บางครั้งก็เกิดขึ้น อย่างรวดเร็วจนไม่มีเวลา เตรียมการรองรับ ที่ทั้ง ระดับที่ไม่รุนแรงจนถึง ระดับที่เป็นอันตรายจน ทำให้เกิดการบาดเจ็บ หรือเสียชีวิต อาคาร	8

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ตัวชี้วัดปลายทาง -		บ้านเรือนเสียหายภัยพิบัติเมื่อเกิดขึ้นแล้วย่อมส่งผลต่อการดำเนินชีวิตการประกอบอาชีพและเศรษฐกิจในพื้นที่ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส 5.2 ม.4-6/2 วิเคราะห์สถานการณ์สาเหตุ และผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ส 5.2 ม.4-6/3 ระบุนมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหากฎหมายและนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บทบาทขององค์การที่เกี่ยวข้องและการประสานความร่วมมือ ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ	1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร 2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด 3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	กิจกรรมของมนุษย์เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อในระดับประเทศ ภูมิภาค และโลก การแก้ไขสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต้องอาศัย การบังคับใช้กฎหมาย การกำหนดนโยบาย และความร่วมมือทั้งในและระหว่างประเทศ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และการมีส่วนร่วม	6

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	ตัวชี้วัดปลายทาง ส 5.2 ม.4-6/4 วิเคราะห์แนวทางและมี ส่วนร่วมในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน		ของทุกคนในฐานะ สมาชิกของพลเมืองโลก	